



Saksbehandler	Arkivsak
Knut Vigdal-Olsen	23/410

Saksnr.	Utvalg	Type	Dato
011/23	Ungdomsråd	PS	06.11.2023
011/23	Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse	PS	07.11.2023
003/23	Utvalg for helse, oppvekst og kultur	PS	07.11.2023
035/23	Utvalg for miljø, plan og teknisk	PS	07.11.2023
001/23	Arbeidsmiljøutvalget	PS	08.11.2023
001/23	Administrasjonsutvalget	PS	09.11.2023
057/23	Formannskapet	PS	23.11.2023
	Kommunestyret	PS	

Årsbudsjett 2024 - Økonomiplan 2024-2027

Formannskapet 23.11.2023

F - behandling:

Espen Svenneby (Bygdelista) fremmet et tilleggsforslag til kommunedirektørens forslag:

Våler kommune skal stimulere til økt næringsaktivitet og vil etablere et næringsfond. Kommunedirektøren bes om å utrede muligheter for finansiering av et næringsfond med årlig avsetning, og utarbeide vedtekter for bruk av næringsfondet. Målsettingen er å starte med avsetning på kr 500 000 som skal finansieres av inntekter fra Kommuneskogen KF, kraftinntekter fra vind, vannkraft eller andre mulige inntekter.

Formannskapet ser med bekymring på 2026 og 2027, tiltak må planlegges fra 2024.

Formannskapet er svært godt fornøyd med budsjettprosessen basert på de tilbakemeldinger som er fremkommet.

Tilleggsforslaget fra Svenneby ble enstemmig vedtatt.

F - 057/23 vedtak:

Hovedprioritering og mål for drift og oppfølging av de kommunale tjenester omfatter økonomiplan 2024-2027 og kommuneplanens handlingsdel, vedtas som retningsgivende for kommunens ressursbruk og prioriteringer.

DRIFTSRAMME

1. Driftsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikt drift §5-4 første ledd, med spesifisering i sum bevilgninger drift §5-4 andre ledd, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.

2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta korrigeringer av korrekturmessig art i dokumentet samt avstemme årsbudsjett 2024 for mindre tekniske korrigeringer.

INVESTERINGSRAMMER

Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikter investering §5-5 tabell 2A og 2B, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.

INNTEKTS- OG FORMUESSKATT

For inntektsåret 2024 legges til grunn det maksimale skatteøret som Stortinget vedtar.

EIENDOMSSKATT

- For eiendomsskatteåret 2024 skal det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, jfr. eiendomsskatteloven (esktl.) § 3 a.
- Ved utskrivning av eiendomsskatt på boliger benyttes grunnlag fra egen taksering.
- Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2024 settes til 7,0 promille (esktl. § 11 første ledd). Skattesats på det særskilte skattegrunnlaget settes til 7,0 promille.
- Skattesats for boligeiendommer og fritidseiendommer settes til 4,0 promille (esktl. §§ 11 første ledd og 12 bokstav a).
- Eiendomsskatten blir i utgangspunktet skrevet ut i 2 terminer, med mulighet for valg av 12 terminer (esktl. § 25 første ledd).

LÅNEOPPTAK 2024

Våler kommune har behov for å ta opp i lån til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 15-15 første ledd i 2024. Investeringer som planlegges i 2024 på kr 37 912 000 dekkes av låneopptak på kr 29 249 000.

AVGIFTER, GEBYRER OG EGENBETALINGSORDNINGER

Gebyrer, avgifter og brukerbetaling fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Betalingssatsene for kommunale tjenester i 2024 fastsettes i henhold til vedlegg (Gebyrregulativ i Våler kommune).

UBRUKTE INVESTERINGSMIDLER FRA 2023

Ubrukte investeringsmidler fra 2023 vedtas overført for bruk i 2024 for enkelte vedtatte, igangsatte og ikke igangsatte prosjekter.

NÆRINGSUTVIKLING

Våler kommune skal stimulere til økt næringsaktivitet og vil etablere et næringsfond. Kommunedirektøren bes om å utrede muligheter for finansiering av et næringsfond med årlig avsetning, og utarbeide vedtekter for bruk av næringsfondet. Målsettingen er å starte med avsetning på kr 500 000 som skal finansieres av inntekter fra Kommuneskogen KF, kraftinntekter fra vind, vannkraft eller andre mulige inntekter.

Formannskapet ser med bekymring på 2026 og 2027, tiltak må planlegges fra 2024.

Formannskapet er svært godt fornøyd med budsjettprosessen basert på de tilbakemeldinger som er fremkommet.

Administrasjonsutvalget 09.11.2023

ADMU - behandling:

Aminstrasjonsutvalget støtter kommunedirektørens forslag til årsbudsjett 2024 - økonomiplan 2024-2027.

Administrasjonsutvalget ser med bekymring på 2026 og 2027, tiltak må planlegges fra 2024.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

ADMU - 001/23 vedtak:

Aminstrasjonsutvalget støtter kommunedirektørens forslag til årsbudsjett 2024 - økonomiplan 2024-2027.

Administrasjonsutvalget ser med bekymring på 2026 og 2027, tiltak må planlegges fra 2024.

Arbeidsmiljøutvalget 08.11.2023

AMU - behandling:

Arbeidsmiljøutvalget kom med en felles uttalelse til behandlingen av økonomiplan.

AMU - 001/23 vedtak:

Uttalelse fra Arbeidsmiljøutvalget (AMU):

- AMU er godt fornøyd med budsjettprosessen. Det framkommer at det har vært positivt at prosessen har vært startet tidlig, og at det har vært involvering tidlig og bredt i organisasjonen.
- AMU oppfordrer til at budsjett- og økonomiplanprosessen starter tidlig også i årene framover. Tidlig og langsiktig planlegging gagnar hele organisasjonen på alle nivåer.
- Ut ifra perspektivet til AMU blir arbeidstakere godt ivaretatt i dette budsjettet.
- AMU fremhever den innsatsen som har vært gjort av alle ansatte i organisasjonen de siste årene. Budsjettet for 2024 inneholder dermed ikke store konsekvenser/tiltak som berører ansatte i året som kommer.

Utvalg for miljø, plan og teknisk 07.11.2023

MPT - behandling:

Kommunedirektørens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

MPT - 035/23 vedtak:

Hovedprioritering og mål for drift og oppfølging av de kommunale tjenester omfatter økonomiplan 2024-2027 og kommuneplanens handlingsdel, vedtas som retningsgivende for kommunens ressursbruk og prioriteringer.

DRIFTSRAMME

1. Driftsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikt drift §5-4 første ledd, med spesifisering i sum bevilgninger drift §5-4 andre ledd, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta korrigeringer av korrekturmessig art i dokumentet samt avstemme årsbudsjett 2024 for mindre tekniske korrigeringer.

INVESTERINGSRAMMER

Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikter investering §5-5 tabell 2A og 2B, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.

INNTEKTS- OG FORMUESSKATT

For inntektsåret 2024 legges til grunn det maksimale skatteøret som Stortinget vedtar.

EIENDOMSSKATT

- For eiendomsskatteåret 2024 skal det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, jfr. eiendomsskatteloven (esktl.) § 3 a.
- Ved utskrivning av eiendomsskatt på boliger benyttes grunnlag fra egen taksering.
- Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2024 settes til 7,0 promille (esktl. § 11 første ledd). Skattesats på det særskilte skattegrunnlaget settes til 7,0 promille.
- Skattesats for boligeiendommer og fritidseiendommer settes til 4,0 promille (esktl. §§ 11 første ledd og 12 bokstav a).
- Eiendomsskatten blir i utgangspunktet skrevet ut i 2 terminer, med mulighet for valg av 12 terminer (esktl. § 25 første ledd).

LÅNEOPPTAK 2024

Våler kommune har behov for å ta opp i lån til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 15-15 første ledd i 2024. Investeringer som planlegges i 2024 på kr 37 912 000 dekkes av låneopptak på kr 29 249 000.

AVGIFTER, GEBYRER OG EGENBETALINGSORDNINGER

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Betalingssatsene for kommunale tjenester i 2024 fastsettes i henhold til vedlegg (Gebyrregulativ i Våler kommune).

UBRUKTE INVESTERINGSMIDLER FRA 2023

Ubrukte investeringsmidler fra 2023 vedtas overført for bruk i 2024 for enkelte vedtatte, igangsatte og ikke igangsatte prosjekter.

Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse 07.11.2023

EF - behandling:

Rådet for eldre- og personer med funksjonsnedsettelse kom med en felles uttalelse.

EF - 011/23 vedtak:

Uttalelse fra rådet for eldre- og personer med funksjonsnedsettelse:

Våkertunet er en viktig faktor i eldreomsorgen i Våler.

Institusjonen er ikke nevnt som en mulighet for utvikling i budsjettet. Staten har gitt Våler kommune mulighet for å overta stiftelsen vederlagsfritt for da å kunne motta investeringstilskudd ved en utbygging. En stiftelse er ikke berettiget til å motta investeringstilskudd for å bygge omsorgsboliger.

EF tilrår kommunestyret å ta saken opp til behandling for på den måten å kunne bygge flere nye omsorgsboliger i egen regi.

Vålbyen skole er foreslått revet i 2026 ifølge bevilgningsforslaget på 3,5 mill kroner. Lag og foreninger i Våler trenger møteplasser og i budsjettet er det foreslått at det etableres en ungdomsklubb. Et mekkeverksted tilknyttet en ungdomsklubb kunne være et aktuelt tilskudd.

Seniorgruppa i Våler teller over 1000 personer og leter etter et «sted å være» - et seniorsenter.

EF tilrår Våler kommune å utrede mulighetene for å kunne tilrettelegge tidligere Vålbyen skole som et felles hus for aktive lag og foreninger, gjerne med et mekkeverksted i kjelleretasjen.

Rekkeboligene ved Aktivitetshuset, «Rekka» står nå til forfalls uten at det i budsjettet pekes på hva det foreslås å gjøre med husrekka.

EF tilrår kommunestyret å ta saken opp til behandling der vi vil peke på fire løsningsalternativ:

1. Ruste opp boligene i tråd med et forslag som tilrettelegger for bedre bad, kjøkken og inngang i første etasje, men ellers å beholde bygningenes preg. (for unge folk)
2. Rive bygningene og bygge et nytt boligtau tilrettelagt for eldregruppa – tilnærmet Vålertunet.
3. Rive byggene og bruke plassen til parkeringsplass for skole, aktivitetshus og bibliotek/kulturskole.
4. Rive byggene og tilrettelegge for å bruke deler til parkering og resten til en grønn oase.

Utvalg for helse, oppvekst og kultur 07.11.2023

HOK - behandling:

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

HOK - 003/23 vedtak:

Hovedprioritering og mål for drift og oppfølging av de kommunale tjenester omfatter økonomiplan 2024-2027 og kommuneplanens handlingsdel, vedtas som retningsgivende for kommunens ressursbruk og prioriteringer.

DRIFTSRAMME

1. Driftsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikt drift §5-4 første ledd, med spesifisering i sum bevilgninger drift §5-4 andre ledd, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta korrigeringer av korrekturmessig art i dokumentet samt avstemme årsbudsjett 2024 for mindre tekniske korrigeringer.

INVESTERINGSRAMMER

Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikter investering §5-5 tabell 2A og 2B, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.

INNTEKTS- OG FORMUESSKATT

For inntektsåret 2024 legges til grunn det maksimale skatteøret som Stortinget vedtar.

EIENDOMSSKATT

- For eiendomsskatteåret 2024 skal det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, jfr. eiendomsskatteloven (esktl.) § 3 a.
- Ved utskrivning av eiendomsskatt på boliger benyttes grunnlag fra egen taksering.
- Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2024 settes til 7,0 promille (esktl. § 11 første ledd). Skattesats på det særskilte skattegrunnlaget settes til 7,0 promille.
- Skattesats for boligeiendommer og fritidseiendommer settes til 4,0 promille (esktl. §§ 11 første ledd og 12 bokstav a).
- Eiendomsskatten blir i utgangspunktet skrevet ut i 2 terminer, med mulighet for valg av 12 terminer (esktl. § 25 første ledd).

LÅNEOPPTAK 2024

Våler kommune har behov for å ta opp i lån til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 15-15 første ledd i 2024. Investeringer som planlegges i 2024 på kr 37 912 000 dekkes av låneopptak på kr 29 249 000.

AVGIFTER, GEBYRER OG EGENBETALINGSORDNINGER

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Betalingssatsene for kommunale tjenester i 2024 fastsettes i henhold til vedlegg (Gebyrregulativ i Våler kommune).

UBRUKTE INVESTERINGSMIDLER FRA 2023

Ubrukte investeringsmidler fra 2023 vedtas overført for bruk i 2024 for enkelte vedtatte, igangsatte og ikke igangsatte prosjekter.

Ungdomsråd 06.11.2023

U - behandling:

Våler ungdomsråd kom med en felles uttalelse til behandlingen av økonomiplan.

U - 011/23 vedtak:

Uttalelse fra ungdomsrådet:

1. Aktiv fritid for alle (Bærekraftsmål 1 og 3 Utrydde Fattigdom og God helse og livskvalitet)
 - a. Kommunen må legge til rette slik at alle barn og unge kan være aktive på fritiden. Tilbudet som gis må være gratis og tilpasset også for barn og unge som ikke bor sentralt eller har foresatte som kan kjøre og hente. Aktiv fritid er sosialt og inkluderende og vil bedre folkehelsen til våre barn og unge. Eksempler på tilbud som har vært populære er Lealaus-ferieklubb og Åpen hall. For at dette skal være vellykket er det viktig at de voksne som er tilstede er greie og har et godt forhold til ungdommen.
 - b. Legge til rette for en aktiv skolehverdag med uteområder som gjør at vi kan være i aktivitet. Vi mangler tilgang på områder hvor vi kan spille fotball eller være i aktivitet. Det er for dårlig tilrettelagt for at vi kan benytte oss av det som allerede finens av uteområder.
2. Ungdomsmedvirkning

- a. Kommunen må sørge for at barn og unge blir hørt i saker som angår oss. Vi ønsker å fortsette med ungdomspolitisk dag på ungdomsskolen, og vi ønsker at det også legges til rette for medvirkning for ungdom som er over 16 år.
- b. Politikere og ansatte i skole og administrasjon bør få mer opplæring i hvordan vi skal få til god medvirkning. Barn og unge bør også få opplæring og veiledning i hvordan vi kan bli hørt.

3. Trygghet i skolen

- a. Kommunen må sikre en trygg skoledag for alle elever. Slik har det ikke alltid vært, og dette får store konsekvenser for de som ikke får den opplæringen de har krav på.

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Hovedprioritering og mål for drift og oppfølging av de kommunale tjenester omfatter økonomiplan 2024-2027 og kommuneplanens handlingsdel, vedtas som retningsgivende for kommunens ressursbruk og prioriteringer.

DRIFTSRAMME

1. Driftsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikt drift §5-4 første ledd, med spesifisering i sum bevilgninger drift §5-4 andre ledd, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta korrigeringer av korrekturmessig art i dokumentet samt avstemme årsbudsjett 2024 for mindre tekniske korrigeringer.

INVESTERINGSRAMMER

Investeringsbudsjettet for 2024 vedtas som vist i bevilgningsoversikter investering §5-5 tabell 2A og 2B, slik de fremkommer i vedlegg til kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan.

INNTEKTS- OG FORMUESSKATT

For inntektsåret 2024 legges til grunn det maksimale skatteøret som Stortinget vedtar.

EIENDOMSSKATT

- For eiendomsskatteåret 2024 skal det skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, jfr. eiendomsskatteloven (esktl.) § 3 a.
- Ved utskrivning av eiendomsskatt på boliger benyttes grunnlag fra egen taksering.
- Den alminnelige eiendomsskattesatsen for skatteåret 2024 settes til 7,0 promille (esktl. § 11 første ledd). Skattesats på det særskilte skattegrunnlaget settes til 7,0 promille.
- Skattesats for boligeiendommer og fritidseiendommer settes til 4,0 promille (esktl. §§ 11 første ledd og 12 bokstav a).
- Eiendomsskatten blir i utgangspunktet skrevet ut i 2 terminer, med mulighet for valg av 12 terminer (esktl. § 25 første ledd).

LÅNEOPPTAK 2024

Våler kommune har behov for å ta opp i lån til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 15-15 første ledd i 2024. Investeringer som planlegges i 2024 på kr 37 912 000 dekkes av låneopptak på kr 29 249 000.

AVGIFTER, GEBYRER OG EGENBETALINGSORDNINGER

Gebyrer, avgifter og brukerbetalinger fastsettes ut fra de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer. Betalingssatsene for kommunale tjenester i 2024 fastsettes i henhold til vedlegg (Gebyrregulativ i Våler kommune).

UBRUKTE INVESTERINGSMIDLER FRA 2023

Ubrukte investeringsmidler fra 2023 vedtas overført for bruk i 2024 for enkelte vedtatte, igangsatte og ikke igangsatte prosjekter.

Vurdering

Årsbudsjettet for 2024 er utarbeidet i samsvar med inntekter, forventet kostnader til drift og med nødvendige tiltak og omprioriteringer. Budsjettarbeidet for 2024 har vært krevende, høyt lønnsoppgjør og overforbruk gjennom flere år bidrar til at en større endring må gjennomføres for å sikre en stabil drift. Omprioriteringer og kostnadsreducerende tiltak i budsjettet har vært nødvendig. Det ble gjort en god jobb med 2023-budsjettet som gjør at det i 2024 er mindre behov for tiltak som berører innbyggerne i stor grad, og det er fokus på at effekten av tiltakene skal påvirke innbyggerne i minst mulig grad. De fleste av tiltakene har varig innsparing i årene fremover. Endringene i rammene legger til grunn økte inntekter på skatt, rammetilskudd og andre mindre justeringer på inntektsiden. På kostnadssiden er tiltakene innbakt, samtidig som det er tatt høyde for et lønnsoppgjør på 4,9% i 2024. Omfordeling til enhetene er basert på innmeldt behov, deretter er det gjort en vurdering hvor ressursene bør prioriteres i 2024.

Til tross for et stramt budsjett i Våler kommune er brukerne i fokus. Årsbudsjettet er lagt opp med høyt aktivitetsnivå og gode tjenester til brukerne. Med bakgrunn i effektivisering kan enkelte tjenester bli omorganisert og tjenesten leveres på en annen måte enn tidligere, uten at kommunens brukere vil oppleve stor tjenesteforringelse.

Rammetilskudd og skatt har hatt en økning for 2024. Kompensasjon for høy prisstigning på varer og tjenester er gjennomført i liten grad, og det er dermed reelt sett en innsparing på alle varekjøp tilsvarende inflasjon som er på ca 4%. Driftsbudsjettets andel av lønnskostnader er justert ned, nedgang i bemanning løses gjennom effektivisering, komprimere drift og nye løsninger. Utgangspunktet er at tjenestetilbudet ikke skal svekkes. Arbeidet med nedtak av lønnsrammen vil starte så raskt som mulig.

Det forventes at premieavvik i 2024 vil være noe lavere enn i 2023. Amortisering øker og det vil være sannsynlig med lavere forventet premieavvik i årene framover. For Våler kommune innebære dette at det må tas høyde for lavere budsjettert inntekt fra premieavvik i årene fremover.

Kommunedirektøren legger fram forslag til årsbudsjett for 2024 og økonomiplan 2023-2026 med et positivt resultat på kr 5,4 millioner i 2024, og positive resultater i resten av økonomiplanperioden. Kommunedirektørens budsjettforslag er etter anslag på frie inntekter som er gitt i forslaget til statsbudsjettet for 2024. Lønnsvekst er innarbeidet, og under driftskostnader er det forutsatt effektivisering som dekker den øvrige prisveksten.

I forslag til budsjett og økonomiplan er det satt forslag på kostnadsreducerende tiltak knyttet mot bemanningsreduksjon.

Investeringer

Våler kommune har store behov for investeringer i økonomiplanperioden.

Investeringsbehovet innenfor vann og avløp er anslått til kr 143 millioner. Nytt renseanlegg

og reservevannsløsning er de største enkeltinvesteringene. Videre har økonomiplanperioden tatt høyde for oppgradering av Sentralgården.

Det er lagt opp til låneopptak gjennom hele økonomiplanperioden, og finanskostnadene vil øke betydelig. Kommunedirektøren har tatt høyde for disse merkostnadene fra 2026 gjennom reduksjon i driftsbudsjettet allerede nå.

Konklusjon

Prioriteringene som er foreslått for 2024 og endringer for å dekke økt lønnskostnad medfører forholdsvis stabil drift. Tiltak som er foreslått er realistisk å gjennomføre og det forutsettes at tjenestene vil opprettholdes på et akseptabelt nivå.

Budsjett og økonomiplan 2023 -2026 vedtas i samsvar med Kommunedirektørens forslag til innstilling.

Vedlegg:

Våler kommune Årsbudsjett 2024 Økonomiplan-2024-2027

Gebyrregulativ Våler kommune 2024

Konsek Øst IKS - Budsjett 2024 og økonomiplan 2024-2027

Revisjon Øst IKS - Årsbudsjett 2024

Solør Renovasjon IKS - Gebyrregulativ

Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS - Gebyrregulativ 2024

Midt-Hedmark brann- og redningsvesen - Gebyrregulativet ABA alarmer 2024